

Internet, a kisdíákok virtuális világa

MAGÁNVELEMÉNY

**NÁMESZTOVSZKI
Zsolt**

Az internetes és a köré csoportosuló fogalmak, mint például a Facebook, a chatelés, a Skype ma már a mindennapi kommunikációban is gyakran megjelennek. Egyre gyakrabban tapasztalható, hogy az internet a szórakozáson

kívül sok munkafolyamat „kelléke” is.

Ha a kisgyermekről és az internetről esik szó, sorjáznak a kérdések. A gyerekek nagy része tudja, hogy a valóságban veszélyes lehet idegenekkel szóba állni, de nem biztos, hogy tudja: az internetes társalgás is hordozhat veszélyeket önmagában. A kisdíákok – a nyitottságukból adódóan – lazán és fenntartások nélkül klikkelgetnek. A gyermekektől csak néhány kattintásra (sokszor hétköznapi kulcsszavakra megjelenve) találhatóak a szélsőséges politikai irányzatok, az öngyilkosságra biztató szekták, a közlekedési szerencsétlenségek áldozatainak képei, valamint a felnőtteknek készült filmek. A kisdíákok otthonaiban magas arányban található meg az internet (vajdasági átlag 2009-ben: 37 százalék; a vajdasági magyar kisdíákok otthonaiban: 67 százalék), de mi helyzet az oktatási intézményeikkel?

Hogyan illeszthető be az internet a hagyományos oktatási környezetekbe? Mi a szerepe a pedagógusoknak ebben a folyamatban?

vannak veszélyeztetettebb helyzetben. A keresések hatékonyabbá válhatnak a keresési technika fejlesztésével, ezzel párhuzamosan pedig a kritikai tudatnak kell fejlődni.

Érdekes felvetés az is, hogy ha az iskola a tanulók számára biztosítja a számítógépeket és az internet-hozzáférést, akkor felelnie kell-e a tartalmakért, amelyeket ezek segítségével a kisgyermek megtekinthetnek. Egyesek véleménye az, hogy a pedagógusok és az iskola feladatköréhez tartozik a kritikai internetezői tudat fejlesztése mellett az információáramlási gátak szabályozása is (vagy ha úgy tetszik: honlapok és tevékenységek letiltása). Köztudott azonban, hogy az internet, pont nyitottságából és a felépítéséből kifolyólag, nagyon nehezen korlátozható. Igazán jó eredményt nem a problémás oldalak tiltásával, hanem néhány (gyermeknek szóló vagy a pedagógus által összeállított honlapok) engedélyezésével érhető el. Az egész folyamat pedig a fokozatosság elvét követve, a veszélyes tevékenységek hangsúlyozásával, valamint a kritikai tudat fejlesztésével építhető tovább.

A KÖZÖSSÉGIOLDAL- FÜGGŐSÉG

Az információkeresés mellett az internet másik két jelentős szegmense a kommunikáció és a szórakozás. Mindkét folyamat igen népszerű a gyermekek körében, és közösségi hálókban teljesedik ki (Facebook, Poznanici). Ezekre az oldalakra a szolgáltatások nagymértékű és egymással „kommunikáló” integráltsága jellemző. Érdekes összeszámolni, hogy hány funkcióval rendelkezik például a Facebook: ismerősök gyűjtése,

OLVASS, ÍRJ, OSZD MEG!

Az internetes felületeken az információ fogyasztói és létrehozói közti határ teljesen megszűnik, ami egy teljesen új és egyedi helyzetet hoz létre. Bárki lehet információforrás egy bejegyzéssel, megosztással vagy klikkeléssel. Általában az „olvass, írd, oszd meg” körforgás érvényes ezekre a közösségekre, bár a határ egyre jobban elmosódni látszik. A közösségi oldalakon pedig az intim szféra válik hozzáférhetővé. Megismerhetjük az egyes felhasználók kedvenc termékeit, családi állapotát, megnézgethetjük fényképalbumait. Mindezt a felhasználók által megadott beállítások függvényében, amelyek engedélyezik vagy korlátozzák ezeket az adatokat az ismeretlen felhasználók irányába.

A Facebook közösségi oldalra nem regisztrálhatnak azok a gyermekek, akik nem töltötték be a 13. életévüket. Ez a „védelem” egyszerűen kijátszható azzal, hogy hamis születési adatot adnak meg. Ha belegondolunk, akkor ez teljesen helyénvaló pont amiatt, hogy a fiatalabb gyerekek nem rendelkeznek még megfelelő kritikai tudattal ahhoz, hogy „Facebook-lakók” legyenek. A közösségi oldalaknak már dokumentált áldozatai is vannak, illetve dokumentált betörések történtek, amelyek az „elmentünk a szüleimmel nyaralni egy hétre” vagy ehhez hasonló bejegyzésre építettek. Mindenesetre fontos, hogy a díákok megértsék az ehhez hasonló üzenetek jelentőségét és veszélyét, valamint azt, hogy a Facebook-ismerősök nem egyenértékűek a valós barátaikkal. A szakemberek erre vonatkozólag a következőt tanácsolják a gyermekeknek: 1. Legjobb azokkal az emberekkel ba-

A „CYBERGENERÁCIÓ” OKTATÁSA

A fiatal nemzedékek előnye valóban jelentős a pedagógusokkal összehasonlítva. Előfordul az is, hogy a gyermekek előbb tudnak számítógépes játékokat telepíteni, játszani, mint ahogy megtanulnak olvasni, ez viszont a pedagógusnak gondot jelenthet. De megoldás-e az, hogy a lemaradt vagy lemaradó pedagógus teljesen kimarad ezekből a folyamatokból, elzárkózik a kudarcotól való félem miatt?

A válasz erre a kérdésre határozottan nem. Habár a lelki korlátok jelentősek a pedagógusok esetében, a teljes elzárkózás a hipertériótól nem oldja meg ezeket a problémákat. Az egyes újdonságok bemutatása, valamint a korszerű eszközök alapszintű használata is jelentős eredményekkel járhat. Amellett, hogy lehetőségként jelennek meg ezek az eszközök, létfontosságú, hogy a tanárok belássák azt is, a korszerű iskola, a korszerű pedagógia-didaktikai elvek nem érvényesülhetnek korszerű taneszközök nélkül, valamint azt hogy a cybergenerációt másképpen nehezen lehet oktatni.

A kisgyermekes esetében hatványozottan érvényes Jürgen Mittelstrass filozófus kijelentése: „Az információs szupersztráda feltételezi az ítéletképeséget és az önálló, kritikus gondolkodást, ezeket azonban nem alakítja ki.”

Milyen kritikai tudat szükséges az internetezéshez?

Nagyon fontos, hogy a kisgyermek válogatni tudjon az információk áradatában, hogy ki tudja választani a számára fontos információt a jelentéktelenek közül (a keresési találatok közül). Ezután szintén fontos, hogy kiválassza a valós információt a valótlanok körítéséből. Felmérésekből kiderült, hogy a kezdő internetezők az elejében gyakrabban veszik igénybe a keresőoldalakat (például: Google). A tapasztaltabbak már gyakrabban térnek vissza egyes témakörök előzőleg jól bevált oldalaihoz. Mindezt figyelembe véve megállapítható, hogy a kisgyermek pont az első internetes lépéseikkor

chatelés, üzenetküldés, személyes információk megosztása, fényképalbum, linkek és videók megosztása, mindezek „lájkolása” és kommentálása, rendezvények és ezek meghívói, játékok stb. Mindezt végiggondolva nem meglepő, hogy bárki is hosszú órákat tölt el ezen a közösségi oldalakon, sőt az sem, hogy a Facebooknak ma 600 millió felhasználója van. Nem túlzás azonban kijelenteni, hogy a közösségioldal-függőség létezik, valamint hogy az ilyen oldalak kihatással vannak a felhasználók személyiségére, gondolkodására és kommunikációjára is.

A közösségi oldalak egyik legnépszerűbb szolgáltatása a játékok. Ugyanúgy, ahogy az online média (filmek, zene, enciklopédiák) kiszorítja a CD- vagy DVD-alapú médiákat, ezek a játékok is egyre nagyobb teret nyernek. A játékok „használják” a közösségi oldalak adatbázisát, így az egyének sokszor az ismerősökkel összefogva és együttműködve játszanak. A fejlődés szinte mindig a befektetett idő függvénye: szebb akvárium, nagyobb farm, több pénz, erősebb karakter, s mindez csak attól függ, hogy mennyi időt szánnak a játékokra. És ha elhanyagolják az online játszótérrel, akkor jönnek a büntetőpontok: elpusztul a hal, kárba vész a termés stb. Ezzel a struktúrával nemcsak a fanatikus játékosok köthetők le, hanem azok is, akik naponta néhány percet szánnak ilyen célra: a titkárnők a kávészünetben, a tanulók az órák szünetében stb. Külön problémát jelentenek azok a munkakörök vagy akár tanulási folyamatok, amelyeket számítógép segítségével végeznek. Sok esetben megfigyelhető, hogy ezek az emberek úgynevezett „multitasking” (többfeladatos) módban funkcionálnak, mert amellett, hogy aktuális feladatukat végzik, a közösségi oldal ablaka is nyitva marad, és időközönként ezeken a felületeken is aktívak. Ez természetesen csökkenti a munkavégzés hatékonyságát, valamint a figyelem felaprózódását eredményezi. Emellett sok munkahelyen már belső szabállyal vagy technikailag is tiltva vannak az ilyen oldalak.

rátkozni a közösségi portálokon, akiket valójában is ismernek; 2. Szóljanak a szüleiknek, ha valaki az ilyen közösségekben ellenük akarja fordítani, fenyegeti őket vagy számukra kellemetlen témáról beszél; 3. A lakcímüket és a telefonszámukat sose osszák meg az ilyen oldalakon.

Pszichológiai vizsgálatok kimutatták, hogy a közösségi hálók az önértékelési zavarokkal küzdő gyermekekre hatnak károsabban, akik kudarcként élik meg azt is, hogy „vesztenek” a népszerűségi versenyen (kinek van több barátja, ki kapott több lájkot a képére, ki kapott több kommentet a bejegyzésére), és a népszerűségi versenyen a többiekkel szemben (ki nyaralt szebb helyen, ki kapott új motort-autót-telefont, kinek van jóképűbb párja, ki kapott szebb és drágább háziállatot). Ilyenkor juthat eszünkben Szvetnik gondolkodásmenete: „Ha nincs sok barátod és nem csinálsz semmit az életeddél, csak nézegeted mások státusát és képeit, az felzaklathat. Az egész olyan, mint egy nagy népszerűségi verseny: ki kapja a legtöbb meghívót, kit jelölnek be a legtöbb képen”. Az is tény azonban, hogy az e-learning keretrendszerek „személytelensége” aktivitásra serkenti azokat a tanulókat, akik a hagyományos oktatási környezetekben passzívak.

Az internet és a közösségi hálók jelen vannak a mindennapi életünkben, tetszik ez nekünk, vagy sem. Jelen vannak a munkánkban (itt keressük le az új kollégáink nevét-profilját), a magánéletünkben (itt értesülünk a gyermekáldásról, új párokról stb.), meghatározza a mindennapi kommunikációnkat is. Egy hallgatóm szellemes példájával élve, a közösségi oldalakat a jó vörösbörhöz hasonlíthatnánk: ha esténként megiszunk belőle egy pohárral, az javítja az egészségünket. De ha már több pohárral iszunk meg, akkor az függőséget jelent, mely párkapcsolatunk és személyiségfejlődésünk rovására is mehet.

■ A szerző a műszaki tudományok magisztere, a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar informatikai jellegű tantárgyainak tanársegédje

MAGYAR SZÓ

WWW.MAGYAR.SZO.COM

WWW.MAGYARSO.RS

WWW.MAGYARSZO.INFO

E-mail: DESZK@MACYARSO.COM

Alapítói: Magyar Nemzeti Tanács ■ Kungur ■ Magyar Sóstó Lapkiadó Kft. ■ Megfigyelt igazgató: Bortács György ■ Főszerkesztő: Pressburger Csaba ■ Főszerkesztőhelyettes: Halász Enikő ■ Desk: Végi Zoltán, Bujari Kornél ■ Koravetevők: Szindor Zoltán (Belkiadó), Vadász Károly (Külföld), Podor István (Külföld), Salfrán Átila (Gazdaság), Mihályi Kelemen (Műveltség), Tóke János (Sport), Erdős László (Gyógykezelés), Székely Miklós (Közélet), Szeretkes Anna (Panoráma), Kovács János (Mozart) ■ A regionális oldalek szerkesztői: Tömös Margareta (Szabolc), Halász Gyula (Ujvidék), Marília Endre (Tiszántúl), Herczeg Elizabetta (Topolyai szerkesztőség) ■ A szerkesztőség és kiadónál címe: 21000, Novi Sad, Vojvodje Miska 1. ■ Telefonok: központi (021) 437-244, útkészítés (021) 436-066, (021) 557-292, Koravetők belkiadó (024) 555-530, külföldi (021) 436-653, kiadónál (024) 814-430, gazdaság (021) 437-097, műveltség (024) 555-530, sport (024) 814-530, Ujvidéki szerkesztőség: (021) 436-624, (021) 557-001; Szabolc szerkesztőség: (024) 555-530, fax: (024) 553-831; Zeniai szerkesztőség: (024) 814-530, fax: (024) 812-347; Topolyai szerkesztőség: (024) 711-336; hírtudószerkesztőség: Ujvidék (021) 437-653, (021) 437-505, fax: (021) 456-832; Szabolc (024) 552-438 (tel/fax) ■ Folyoszatok: Erste Bank, 340-13329-18 ■ Kérőlapokat és képeket nem öntünk meg és nem küldünk vissza. ■ Belkiadó előfizetés ár: havi: 1050 dinár, negyedéves: 3090, fél évre: 3810, egy évre 10 020 dinár ■ Külföldi (Európa országai) ár: havi: 4430 dinár, negyedéves: 14 800 dinár, fél évre: 26 650 dinár, egész évre: 51 180 dinár ■ Tervezői: Magyar Sóstó Lapkiadó Kft., Ujvidék. Tel/fax: (021) 557-304. Folyoszatok: Innesa Bank 160-92001-9-57 ■ Kétlár Magyar Sóstó Lapkiadó Kft. nyomdájában, Ujvidék.

mti
Művelődésért